

РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ЩОДО СКЛАДАННЯ ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН БАНКУ

Анотація. Визначено сутність економічної інформації для складання фінансової звітності. Визначено необхідність удосконалення підходів до оцінки нематеріальних активів у банківській звітності. Запропоновано внесення деяких змін до фінансової звітності, зокрема до Звіту про фінансовий стан банківських установ.

Аннотация. Определена сущность экономической информации для составления финансовой отчетности. Определена необходимость совершенствования подходов к оценке нематериальных активов в банковской отчетности. Предложено внесение некоторых изменений в финансовую отчетность, в частности в Отчет о финансовом состоянии банковских учреждений.

Annotation. The essence of economic information for the preparation of financial statements has been determined. The need to improve approaches to the valuation of intangible assets in the banking statements has been identified. Some changes in the financial statements, particularly in the statement of the financial condition of banking institutions have been proposed.

Ключові слова: фінансова звітність, економічна інформація, нематеріальні активи, оцінка.

Особливої уваги процес розкриття фінансової інформації банками набуває за умов мінливої економіки, оскільки спад економічного розвитку має руйнівний вплив і на процес управління, який базується на аналізі даних про діяльність установи. Слід урахувати особистий фактор, оскільки ускладнення соціально-психологічних умов прийняття рішення вимагає від користувача звітності більшої концентрації, намагання бачення цілісної картини проблем з урахуванням потенційно можливих загроз.

Проведення аналізу якості фінансової звітності кредитних організацій необхідно для стійкого функціонування банківської системи, захисту інтересів вкладників і кредиторів.

Одна з найважливіших тем в оцінці діяльності економічних суб'єктів, що зараз обговорюється в середовищі економістів та бухгалтерів, торкається необхідності вдосконалення методів обліку нематеріальних активів, таких, як гудвіл, інтелектуальний потенціал, а також їх відображення у фінансовій звітності [1].

Питання оцінки діяльності підприємств і фінансових установ, їх фінансової звітності, зокрема розглядалися в працях таких науковців, дослідників і практиків, як: Кіндрацька Л. М., Рассказов С. В., Шмаленбах Е. О., Ст'юарт Т. В., Ніконова І. О., Рейлі Р. Ф., Швайс Р. П., Редченко К. П. та ін. [2; 3].

Мета дослідження – розглянути особливості формування та визначення інформації в Звіті про фінансовий стан банку.

Завдання дослідження – дослідити законодавчу базу з відображенням інформації про фінансовий стан банків.

Об'єкт дослідження – активи, зобов'язання, капітал банку як складові Звіту про фінансовий стан.

Предмет дослідження – розкриття інформації в Звіті про фінансовий стан банку згідно з МСФЗ.

З розвитком економічних відносин, розширенням ринків за національні межі ускладнювалися форми бізнесу і змінювалися взаємовідносини між власниками, інвесторами і менеджментом і відповідно вдосконалювалися діючі і розроблялись нові методи обліку й оцінки діяльності бізнесу.

Економічні рішення повинні прийматися за наявності достовірної інформації про оцінки минулих, теперішніх та майбутніх подій, підтвердження чи коригування їх оцінок, зроблених у минулому.

Звітність виконує функціональну роль у системі економічної інформації.

Інформація, що міститься в будь-якій звітності, може бути не лише якісно описаною, але й повинна знаходити кількісне вираження з точки зору набору її складових, а не їх кількісного вираження.

Вона поєднує інформацію всіх видів обліку. Звітність допомагає вирішити декілька завдань, що пов'язані з використанням облікової інформації [2]:

1) систематизує інформацію, визначає найбільш суттєві показники для менеджменту, виокремлюється непотрібна інформація;

2) визначається ступінь виконання планових завдань, що визначає якість планування і вимагає уточнення планових і нормативних даних діяльності;

3) утворюється інформаційне забезпечення для прийняття рішень;

4) забезпечується зберігання облікової інформації;

5) суб'єкт діяльності звітує за різними видами і напрямками своєї діяльності перед державними і недержавними органами, перед власниками і суспільством.

Головним контролюючим органом для банків України є, як відомо, Національний банк України. Звітування кредитних організацій перед НБУ необхідно для [3]:

1) розробки і проведення грошово-кредитної і валютної політики;

- 3) валютного контролю і регулювання;
- 4) складання платіжного балансу країни;
- 5) аналізу надходжень і залишків на рахунках з обліку коштів державного бюджету і державних позабюджетних фондів;
- 6) здійснення контролю за ліквідацією кредитних організацій.

Банки складають звітність, що суттєво відрізняється від звітності інших суб'єктів господарювання. Перш за все, специфіка банківської звітності проявляється у значно більшому обсязі звітної інформації та публічністю значної її частки. Обсяг звітної інформації, що формується та передається банками, набагато більший за обсяг звітності інших суб'єктів господарювання, що перш за все обумовлюється посиленням державним та внутрішньобанківським контролем за ризиками банківської діяльності.

Публічність значного обсягу звітної інформації банків пояснюється значним колом клієнтів банків (фізичних та юридичних осіб), які повинні мати доступ до окремих видів звітної інформації банку [5].

Звіт про фінансовий стан за формою подання інформації має свою специфіку – місячну та квартальну (наростаючим підсумком – річна). Було б доцільно виділити в квартальній формі рядок "Основні засоби та нематеріальні активи" двох рядків: рядок "Гудвіл від процесу діяльності" та рядок "Основні засоби та інші нематеріальні активи". Таким чином, слід відокремити гудвіл доданої вартості від інших нематеріальних активів і від гудвілу, що може виникнути під час придбання іншої компанії.

У річному Звіті про фінансовий стан гудвіл вже виділений в окрему статтю "Гудвіл". Можна розділити статтю "Гудвіл" на дві частини: "Гудвіл від процесу діяльності" та "Гудвіл від придбання /консолідації", проте автор вважає більш раціональним ввести в примітці до рядка нову таблицю "Гудвіл", в якій буде деталізовано статтю.

Таблиця

Деталізація гудвіла

Рядок	Найменування статті	Звітний рік	Попередній рік
1	Гудвіл від придбання/консолідації		
2	Гудвіл від процесу діяльності		
3	Усього		

Для оцінки інформації, що міститься в фінансовій звітності, та для визначення ступеня зацікавленості в ній користувачів, було сформульовано дескриптори ідентифікації процесу, його стану, місця та рівня привілейованості.

Таким чином, застосування й відображення нової інформації істотно змінює відношення контрагентів банку до даних про його діяльність.

Останнім часом в економічній літературі все частіше з'являється критика традиційних фінансових показників, що розраховуються на основі даних бухгалтерського обліку і фінансової звітності, як основи для прийняття управлінських рішень. Головним об'єктом критики є ретроспективний характер цих показників і це суттєво зменшує їх цінність для прийняття стратегічних рішень. До того ж, традиційні фінансові показники останнім часом значною мірою втратили цінність як для менеджменту, так і для інвесторів.

На зміну старим показникам фінансового аналізу приходять нові, що розроблені на основі нових поглядів на ведення бізнесу, поглядів на взаємовідносини між власниками, інвесторами та менеджерами. Вони носять не ретроспективний характер і здатні відображати теперішній і, найголовніше, майбутній стан господарюючого суб'єкта. Такі показники вже виконують не тільки функцію відображення результатів, а й функції планування і контролю.

Більшість із цих показників розраховується для потреб менеджменту та власників і носять закритий характер. Оприлюднення таких даних сприятиме прозорості бізнесу, покращенню іміджу, підвищенню надійності в очах партнерів, усунення спекулятивної складової під час оцінки бізнесу, що особливо відчутно під час теперішньої фінансової кризи.

Отже, Звіт про фінансовий стан є інструментом для прийняття управлінських рішень і слугує аналітичною інформацією для проведення аналізу фінансового стану кредитної установи. Розробка та вдосконалення даної теми завжди будуть заслуговувати дослідження та розвитку.

Наук. керівн. Глебова Н. В.

Література: 1. Возлфил Ч. Дж. Энциклопедия банковского дела и финансов / Ч. Дж. Возлфил. – К. : Федоро, 2010. – 1584 с. 2. Кіндрацька Л. М. Бухгалтерський облік у банках України : підручник / Л. М. Кіндрацька. – К. : КНЕУ, 2001. – 636 с. 3. Рассказов С. В. Стоимостные методы оценки эффективности менеджмента компании / С. В. Рассказов // Финансовый менеджмент. – № 3. – С. 25–32. 4. План рахунків бухгалтерського обліку банків України, затверджена постановою Правління Національного банку України від 2 липня 2013 року № z0906-13 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0918-04>. 5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : закон України № 663-18 від 1 січня 2014 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>. 6. Інструкція про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України, затверджена постановою Національного банку України № 373 від 24 жовтня 2011 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1288-11>. 7. Правила бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України, затверджена постановою Правління Національного банку

України від 24 грудня 2010 року № z1249-10 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0583-03>.